

Oogst uit Suriname

Maureen Silos over duurzame landbouw in Suriname

In 2011 reisde een Nederlandse delegatie van het groene onderwijs naar Suriname. Al snel werden er grote tegenstellingen duidelijk. Het land biedt heel veel mogelijkheden voor het groene onderwijs en voor onze leerlingen, maar is tegelijkertijd nog ongeorganiseerd en loopt ver achter op agrarisch gebied (lees ook het reisverslag in het vorige nummer van het Kies Kleur in Groen Magazine). Sinds de reis zijn er veel contacten over en weer. De Kardi Kartosoewito van het Natuur-Technisch Instituut in Nickerie heeft voor de zomer AOC Terra en Stoas Wageningen bezocht en afspraken voor samenwerking gemaakt. Wim Bajnath, voorzitter van de Landbouwcoöperatie Kwatta, Suriname, werkt met bezoeken aan onder andere Lentiz Onderwijsgroep en Clusius College en aan duurzame relaties tussen groen Suriname en groen Nederland en tijdens de eerste maanden van dit schooljaar lopen stagiairs van Wellantcollege stage in Paramaribo.

‘Een oplossing voor de landbouw in Suriname lijkt ver weg’

TEKST: TOON VAN DER VEN | FOTOGRAFIE: MICHEL KAAL EN MIRJAM KUGGELEIJN

Een ander hoogtepunt was het bezoek van Maureen Silos, directeur van The Caribbean Institute (CI). Zij maakte in Suriname diepe indruk op de bezoekers met haar verhaal over duurzaamheid. Stoas Wageningen vond het vanzelfsprekend haar uit te nodigen voor het eerste Studium Generale van dit studiejaar. In twee drukbezochte bijeenkomsten schetste ze een eerlijk beeld van de stand van zaken in de Surinaamse landbouw, waarbij haar achtergrond als sociologe voor een extra dimensie zorgde.

Casino-landbouw

Dat verhaal is er een van zorg en hoop. In de Surinaamse landbouw wordt ‘het failliet van het groeimodel’ zichtbaar: de vruchtbare tien centimeter toplaag van de bodem, de ‘huid van de aarde’, wordt vernietigd door vervuiling. Maureen heeft het over ‘casino-landbouw’: er wordt geplant en gezaaid maar de opbrengst is steeds onzekerder. Alles wordt geregeld via ‘vitamine R’ (relaties) of niet. Er zijn geen productschappen, het ministerie heeft geen eigen kwaliteitscontrole, zodat iedere kleine boer eigenlijk op zichzelf aangewezen is. Samenwerking komt niet van de grond vanwege angst voor concurrentie. Door onder andere het gebrek aan infrastructuur loont het nauwelijks om meer te produceren – het lukt niet om de producten naar de markt te brengen – en blijft een groot deel van de grond onbebouwd.

Een verhaal om pessimistisch van te worden. Voeg daarbij de ingewikkelde etnische structuur van de Surinaamse maatschappij en het is duidelijk dat dit mooie, maar kleine land vervalmen lijkt te worden door ‘het groeimodel dat de wereld fragmenteert en mensen uit elkaar speelt’. Waar moet je zelfs maar een begin van een oplossing zoeken?

Integratie van sociale- en economische duurzaamheid

Maureen legt uit dat de voorwaarden voor sociale- en economische duurzaamheid samen kunnen gaan:

participatie, vrijheid, inclusie van meerdere identiteiten. Wat een probleem lijkt te zijn, de etnische verdeeldheid van het land, kan tot kracht omgevormd worden: behoud de verschillende elementen van de Afrikaanse-, Aziatische- en Europese wortels van de samenleving. Het ‘magische Afrika’ leert ons ook gezond om te gaan met ons lichaam en seksualiteit en een participerend bewustzijn; het ‘mythische Azië’ leert ons verbondenheid en moraliteit voor en het ‘rationele Europa’ helpt ons op te komen voor kwaliteit van het leven, ‘groen denken’.

De slagzin *Wroko Nanga Koni (slim werken) van het Caribbean Institute begint bij de bodem, letterlijk, en werkt toe naar de symbiotische cyclus, de natuurlijke kringloop als basis van een gezond bestaan. Dat kan op kleine schaal en inmiddels werken er tientallen kleine boeren binnen deze invloedsfeer: zelforganisatie, zelfscholing (‘ondanks het ministerie’) en participatie in plaats van concurrentie.*

Maak de sector interessant voor jongeren

In het interview dat KKiG Magazine met haar had benadrukt Maureen het belang van samenwerking met het Nederlandse groene onderwijs. Samen kunnen we de sector in Suriname interessant maken voor jonge mensen, die anders hun zekerheid in een overheidsbaan zoeken (zeventig procent van de bevolking werkt bij de overheid). Het curriculum moet gemoderniseerd worden: van een economisch groeimodel naar duurzaamheid als rode draad.

Met het uitputten van fossiele brandstoffen en het verpesten van de bodem hebben we zichtbaar het einde van het oude model bereikt. Alleen inclusief denken, niet links of rechts, niet etnisch verdeeld maar etnisch gemengd, kan ons nu van onderaf helpen goede >>

Maureen Silos

Maureen in gesprek met Stoas studenten

'De Warmonderhof is een droom'

voorbeelden te stellen. Op kleine schaal bereikt het CI nu al tientallen boeren en vindt het gezonde financiering. Die is nodig want in tegenstelling tot Nederland en Europa is er in Suriname geen overheidssubsidie.

Het CI heeft inmiddels contacten met de Warmonderhof ('heel inspirerend: een droom'), Stoas, PTC en andere agro-organisaties. Studentenuitwisseling en stagebezoeken over en weer moeten helpen de eerste successen te bestendigen.

Het tweede studiebezoek aan Suriname staat op stapel. Er liggen kansen over en weer. Suriname bevindt zich in een transitiefase die mogelijkheden en hoop biedt. Maureen Silos' inspirerende bezoek heeft ons allemaal gewezen op de noodzaak van samenwerking op basis van gelijkwaardigheid binnen de enorme potentie voor duurzame landbouw. ■

Madelon de Beus

Madelon de Beus, directeur Stoas Wageningen, over de keuze voor Maureen Silos: 'Iemand die zo gedreven haar kennis en expertise inzet om de kleine boeren in Suriname te helpen ontwikkelen en zo een bijdrage te leveren aan een duurzame wereld, onder niet altijd even gemakkelijke omstandigheden, daar wilden wij onze studenten en collega's graag mee kennis laten maken. Het was zo vanzelfsprekend: we, de vier Stoas collega's die haar in Suriname ontmoetten, waren het daar binnen een seconde over eens. Het was de combinatie van haar kennis, haar eigen ontwikkeling en leren, haar voortdurende

Najim Adda

Najim werkt graag met jongeren. Waar hij ze ziet, vertelt hij iets over de mogelijkheden die de groene sector hen heeft te bieden. Op dit moment zoekt hij zelf werk als projectleider in de groene sector, hij is erg enthousiast over het groene onderwijs.

Lees hoe je Najim voor je eigen organisatie kunt inzetten op www.kieskleuringroen.nl de mensen - focusgroep

nieuwsgierigheid, de manier waarop ze dat met haar eigen talenten in de praktijk brengt, haar verliefdheid op de bodem en haar passie.'

Waarom Suriname?

Madelon de Beus: 'Met de tweede reis werk je aan verduurzaming van de samenwerking op het gebied van onderwijs en voorlichting. Voor onze studenten zijn stageplaatsen in Suriname een laagdrempelige manier van internationalisering vanwege de taal: er zullen binnenkort enkele Stoas-studenten stagelopen in Nickerie. In Suriname kunnen wij meehelpen aan de pedagogisch-didactische scholing van voorlichters, die al wel inhoudelijk deskundig zijn.'

'Hiermee laten we ook zien hoe belangrijk we de achtergrond en cultuur vinden van de nieuwe Nederlanders, uit vooral de TMSA-landen (Turkije, Marokko, Suriname, Antillen). Dat heeft er al toe geleid dat we via Maureen Silos meer contact hebben met Surinamers in Nederland; heel stimulerend voor Kies Kleur in Groen.'

Rudy Richardson

Rudy Richardson, lector diversiteit aan Staos Wageningen: zo'n reis biedt een versterking van het onderzoek naar succesvoorwaarden bij trans-culturele ontmoetingen, zowel nationaal als internationaal. Afspraken zijn zoveel concreter en succesvoller als je je eerst verdiept hebt in elkaars cultuur. Momenteel houden veel scholen de contacten met Suriname af, bijvoorbeeld vanwege Bouterse. Maar je kunt je ook afvragen hoe het komt dat hij zo populair is in Suriname, vooral bij de jongeren, en dat als uitgangspunt accepteren.'

column

kaka-iigee

Esther is programmamanager van Kies Kleur in Groen en woont in Wageningen.

Versie 2

Onze pleegzoon koos meestal de flegmatieke weg. Als Turkse jongen kreeg hij vaak de vraag 'hoe zit het met jou en je tante'. Hij schatte zijn gesprekspartner razendsnel in en koos voor één van de twee varianten die onze levenssituatie samenvatte. Versie 1: ik woon bij mijn tante. Die blonde vrouw is mijn andere tante. Ze hebben wat met elkaar. Versie 2: ik woon bij mijn tante. En dan is er ook nog die blonde vrouw. Ze helpt met mijn opvoeding.

Ik geef toe, variant 2 vond ik moeilijk aan te horen. (Die blonde vrouw, zei ik een keer achteraf tegen hem, is dat nou dezelfde die op zaterdag altijd de badkamer komt poetsen?). Maar toch was zijn strategie begrijpelijk en effectief. Hij kan het ook niet helpen dat hij opgroeide bij twee vrouwen en dat er mensen zijn, die dat maar niks vinden. Door zijn feilloos ontwikkelde inschattingsvermogen, slalomde hij zo langs allerlei homofobe mensen zijn jeugd door, zonder al te veel commentaar op zijn leefsituatie.

Nu zijn de tijden dan veranderd. De acceptatie van lesbische-, homoseksuele-, biseksuele- en transgender mensen staat onder druk. Voorlichting over seksuele diversiteit wordt verplicht op scholen. Negen politieke partijen hebben een 'roze stembusakkoord' gesloten. Er staat bijvoorbeeld in dat een ambtenaar straks niet meer mag weigeren om mij met een vrouw te trouwen, ook al vindt hij dat diep in zijn hart een onvergeeflijke zonde.

Ik ben een groot voorstander van een goed homobeleid op scholen. Het is nodig. Kies Kleur in Groen is een roze netwerk aan het inrichten om dit op diverse niveaus te stimuleren en ondersteunen. Groene scholen profiteren enorm van Theater Aan Z, die met hun interactief theater docenten en leerlingen in hun hart raken en helder maken waarom een homobeleid voor alle mensen op school van belang is. Het gros van de scholen is in staat hierin grote stappen te zetten met input van ons. Vrijwillig.

Allemaal weten we dat een klein deel van de schoolbesturen in Nederland geen enkele vorm van seksuele diversiteit accepteert en dit uitdraagt aan leerlingen. Daar zullen we niets aan veranderen. Niet met wetten, verplichtingen, akkoorden. Mijn pleegzoon zou aan één blik op de directeur van zo'n school genoeg hebben. Oké: versie 2.

Esther Wouters